

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Centrālajai bankai, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Ekonomikas pārvaldības pārskats. Ziņojums par Regulu (ES) Nr. 1173/2011, (ES) Nr. 1174/2011, (ES) Nr. 1175/2011, (ES) Nr. 1176/2011, (ES) Nr. 1177/2011, (ES) Nr. 472/2013 un (ES) Nr. 473/2013 piemērošanu””

(COM(2014) 905 final)

(2015/C 268/06)

Ziņotājs: David CROUGHAN

Līdzziņotājs: Carmelo CEDRONE

Eiropas Komisija saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 304. pantu 2014. gada 19. decembrī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

“Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Centrālajai bankai, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Ekonomikas pārvaldības pārskats. Ziņojums par Regulu (ES) Nr. 1173/2011, (ES) Nr. 1174/2011, (ES) Nr. 1175/2011, (ES) Nr. 1176/2011, (ES) Nr. 1177/2011, (ES) Nr. 472/2013 un (ES) Nr. 473/2013 piemērošanu”

(COM(2014) 905 final).

Par komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Ekonomikas un monetārās savienības, ekonomiskās un sociālās kohēzijas specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2015. gada 2. martā.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 506. plenārajā sesijā, kas notika 2015. gada 18. un 19. martā (2015. gada 19. marta sēdē), ar 165 balsīm par, 2 balsīm pret un 3 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. Krīzes laikā izstrādātajiem Eiropas ekonomikas pārvaldības noteikumiem bija būtiska nozīme fiskālajā konsolidācijā, ekonomikas politikas koordinēšanā un – līdz ar budžeta projektu novērtējumu ieviešanu – arī fiskālās integrācijas sekmēšanā. Tomēr EESK pauž bažas par to, ka izaugsme un nodarbinātības ziņā maksa par šo noteikumu ieviešanu ir augsta un ka ekonomikas krīzes pārvarēšanā Eiropas Savienība atpaliel no citām attīstītām tautsaimniecībām, jo īstenotā politika nav sasniegusi mērķi, kas lielākoties izskaidrojams ar ekonomikas pārvaldības nepilnībām ekonomiskajā un monetārajā savienībā.

1.2. Saistībā ar Eiropas semestri ieviestie pasākumi ir aizsākuši fiskālās konsolidācijas un uzticības atgūšanas procesu, taču uz noteikumiem balstītā pieeja, kas ir piemērota parastos apstākļos, tagad kļuvusi par daļu no problēmas. Grūtībās nonākušām dalībvalstīm vajag vairāk resursu, lai tās izklūtu no lejupslīdes strupceļa, garantētu izaugsmi un darbvietu radīšanu un, pateicoties izaugsmei, veiktu ilgtspējīgu fiskālo konsolidāciju.

1.3. EESK uzskata, ka cīņā ar pašreizējo eurozonas lejupslīdi Eiropas Centrālā banka nedrīkst tikt pamesta viena. “Kvantitatīvo ierobežojumu atvieglošanas” pasākumi (QE), ko pašlaik īsteno ECB, jāpapildina ar dalībvalstu politiskām iniciatīvām, kuras būtu plašākas nekā Komisijas ierosinātais Investīciju plāns Eiropai.

1.4. Ekonomiskās un monetārās savienības dalībvalstu relatīvās konkurētspējas atšķirības, ko agrāk bija iespējams izlīdzināt ar augšupējām vai lejupējām valūtas kursa korekcijām, nav novēršamas vienkārši ar soda draudiem un mudinājumiem īstenot ieteikumus un veikt reformas tikai tām valstīm, kas atzītas par konkurētspējīgām.

1.5. Steidzami būtu jāizveido konkrēti mehānismi un instrumenti pārdomātai ekonomikas politikas koordinācijai, kas nodrošinātu konvergenci un solidaritāti. Šajā procesā nebūtu jāsteidz grozīt Līgumu, bet EESK uzskata, ka ilgtermiņā grozījumi Līgumā būs vajadzīgi.

1.6. Pārskatot daudzgadu finanšu shēmu 2016. gadā, jārod veids, kā visas ES interesēs **steidzami nepieciešamās strukturālās reformas** – tostarp makroekonomiskā līdzsvara atjaunošanu – **atbalstīt ar noteikta veida fiskālajām spējām**, piemēram, ar plānā ierosināto konverģences un konkurētspējas instrumentu.

1.7. EESK pauž bažas par to, ka pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras preventīvajā un korektīvajā daļā tik liela nozīme ir strukturālajai bilanci – nenosakāmam mainīgajam lielumam, kura pamatā ir teorētiski un neviennozīmīgi vērtēti potenciālā un faktiskā ražošanas apjoma starpības aprēķini un kurš tiek nopietni pārskatīts.

1.8. Semestra procesā valsts gada budžeta deficīta samazināšanai kā augstas parāda un IKP attiecības neregulējuma līdzeklim piešķirta daudz lielāka nozīme nekā efektīvākiem IKP pieauguma veicināšanas pasākumiem. Komisijai būtu jāuzrauga ne tikai konkrētai valstij adresēto ieteikumu (KVAI) īstenošana, bet jāveic arī savu ieteikumu *ex post* analīze, lai noteiktu, vai attiecīgā dalībvalsts ir panākusi produktivitātes, izaugsmes un kvalitatīvi augstvērtīgu darbvieta skaita pieaugumu.

1.9. Komiteja atzinīgi vērtē to, ka uzsvars likts uz Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumu elastīgu piemērošanu, un to, ka fiskālā deficīta aprēķinos Komisija ņems vērā atsevišķus publiskos ieguldījumus, taču uzskata šo pasākumu par ierobežotu un nepilnīgu. Saprātīga novirze no 3 % deficīta parametra uz noteiktu gadu skaitu būtu jāuzskata par pagaidu izņēmumu, par ko nedrīkstētu automātiski draudēt sankcijas.

1.10. Demokrātijas deficīts, kad pārvaldību lielā mērā ietekmē struktūras, kas nav vēlētas, draud samazināt līdzatbildību par ieteikumiem un izraisīt naidīgumu pret Eiropas projektu. KVAI īstenošanas trūkumus varētu novērst, reāli iesaistot pilsonisko sabiedrību un sociālos partnerus KVAI sagatavošanā.

1.11. Būtu jānodrošina, ka Eiropas Parlamentam ir svarīga loma katra semestra ekonomikas prioritāšu noteikšanā un KVAI parlamentārajā uzraudzībā. Dalībvalstīm un Komisijai būtu plašāk jāatspoguļo semestra procesā notiekošais, tādējādi vairojot iedzīvotāju izpratni.

2. Ekonomikas pārvaldības pārskats īsumā

2.1. Eiropas semestri, kas tika ieviests 2011. gadā, papildina pastiprinātais Stabilitātes un izaugsmes pakts, kurš stājās spēkā 2011. gada 13. decembrī un kurā ietverts jaunu noteikumu kopums par ekonomisko un fiskālo uzraudzību; šo kopumu veido piecas regulas un viena direktīva jeb t.s. "sešnieks". Lai vēl vairāk nostiprinātu eurozonas dalībvalstu ekonomikas integrāciju un konverģenci, 2013. gada 30. maijā minētos tiesību aktus papildināja ar vēl divām regulām, kas pazīstamas kā "divu tiesību aktu kopums". Minētajā pārskatā aplūkota septiņu regulu efektivitāte, kā arī turpmāko norišu virziens. Pārskatā lielākoties analizēti trīs ES līmeņa ekonomikas pārvaldības uzdevumi: fiskālā uzraudzība⁽¹⁾, makroekonomikas nelīdzsvarotība⁽²⁾ un eurozonas valstu, kuras saskārušās ar grūtībām finanšu stabilitātes jomā, monitorings un uzraudzība⁽³⁾.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. novembra Regula (ES) Nr. 1173/2011 par efektīvu budžeta uzraudzības īstenošanu eurozonā (OV L 306, 23.11.2011., 1. lpp.);

Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. novembra Regula (ES) Nr. 1175/2011, ar ko groza Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu (OV L 306, 23.11.2011., 12. lpp.); un

Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 21. maija Regula (ES) Nr. 473/2013 par kopīgiem noteikumiem budžeta plānu projektu uzraudzībai un novērtēšanai un pārmērīga budžeta deficīta novēršanai eurozonas dalībvalstīs (OV L 140, 27.5.2013., 11. lpp.).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. novembra Regula (ES) Nr. 1174/2011 par izpildes pasākumiem pārmērīgas makroekonomiskās nelīdzsvarotības koriģēšanai eurozonā (OV L 306, 23.11.2011., 8. lpp.); un Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. novembra Regula (ES) Nr. 1176/2011 par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 21. maija Regula (ES) Nr. 472/2013 par to eurozonas dalībvalstu ekonomiskās un budžeta uzraudzības pastiprināšanu, kurās ir vai kurām draud nopietnas finanšu stabilitātes grūtības (OV L 140, 27.5.2013., 1. lpp.).

3. Piezīmes par pašreizējo ekonomikas pārvaldību

3.1. Fiskālā uzraudzība

3.1.1. Komiteja atzinīgi vērtē vienlaikus ar Ekonomikas pārvaldības pārskatu publicētā 2015. gada izaugsmes pētījuma ievirzi uz semestra pasākumu saskaņošanu un pastiprināšanu, kas panākta, vienkāršojot dažādos posmus un tajos sasniedzamos rezultātus, kā EESK to ieteikusi atzinumā par 2014. gada izaugsmes pētījumu⁽⁴⁾.

3.1.2. EESK uzskata, ka semestrim ir neaizstājama loma konverģences un korekcijas procesā. Komiteja rosinājusi arī izstrādāt saziņas un vienkāršošanas stratēģiju, sadarbojoties Komisijai, Eiropas Parlamentam, dalībvalstīm un pilsoniskajai sabiedrībai⁽⁵⁾.

3.1.3. Komiteja atzinīgi vērtē fiskālās integrācijas sekmēšanu, kas uzsākta, nosakot dalībvalstīm vienotu laika grafiku, saskaņā ar kuru tām katru gadu jāiesniedz un jāpublicē budžeta plāna projekts, ko uzrauga neatkarīgas valsts struktūras. Katru gadu līdz oktobra vidum projekts ir jāiesniedz Komisijai, lai tā varētu paust savus apsvērumus pirms budžeta galīgās pieņemšanas dalībvalsts valdībā. Šim procesam jāklūst demokrātiskākam un pārredzamākam, turklāt dalībvalstīm un Komisijai par to jāsniedz vairāk informācijas, lai palielinātu iedzīvotāju izpratni. Komiteja ieteiktu Komisijai novērtēt neatkarīgo valsts struktūru lomu un kvalitāti.

3.1.4. Komiteja pēc 2015. gada budžeta plānu projektiem secina, ka fiskālo centienu mazināšanās rezultāts 2015. gadā kopumā eurozonā būs neitrāls. Tā norāda arī, ka trim no septiņām valstīm, kurās ir neatbilstības risks, martā var nākties saskarties ar pasākumiem, kas saistīti ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru. Šai procedūrai būtu nepieciešama arī lielāka pārredzamība, apspriešanās ar valstu valdībām un pilsonisko sabiedrību, it īpaši ar sociālajiem partneriem, kā arī Eiropas Parlamenta īstenota pārraudzība.

3.1.5. Komiteja uzskata, ka ES fiskālajiem nosacījumiem, kas reformēti saskaņā ar attiecīgajiem fiskālās uzraudzības noteikumiem, šajā pārskata periodā neapšaubāmi ir bijusi nozīmīga loma fiskālajā konsolidācijā, un par to liecina ES-28 valstu deficīta samazināšanās no 4,5 % no IKP 2011. gadā līdz 3 % 2014. gadā.

3.1.6. Tomēr maksa ir bijusi augsta, bet sekmes – ļoti ierobežotas, kas norāda uz ES ekonomikas izaugsmes veicināšanas un darbvieta izveides politikas nepilnībām. Tajā pašā laikposmā ASV deficīts turpretī samazinājās no 10,6 % līdz 4,9 %, ASV IKP pieaugums **paātrinājās** no 1,6 % līdz 2,4 % (iepretī ES **palēninājums** no 1,7 % uz 1,3 %), ASV bezdarba līmenis **kritās** no 8,9 % līdz 6,2 % (kamēr ES tas **pieauga** no 9,6 % uz 10,2 %), bet nodarbinātība ASV **palielinājās** pat par 6,3 %, savukārt Eiropas Savienībā tās pieaugums **apstājies** –0,1 % līmenī.

3.1.7. Par to, ka strukturālā deficīta mērķi saskaņā ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru ļāvuši precīzāk un pārredzamāk sniegt ieteikumus par īstenojamo politiku, EESK nepavisam nav noskaņota tikpat optimistiski kā Komisija. Komiteja atzīst, ka šis pasākums, būdams brīvs no traucējumiem, ko izraisa ekonomikas cikls un vienreizēji fiskālie pasākumi, sniedz skaidrāku priekšstatu, tomēr tas ir nenosakāms mainīgais lielums, kura pamatā ir teorētiski un neviennozīmīgi vērtēti potenciālā un faktiskā ražošanas apjoma starpības aprēķini, kurš tiek nopietni pārskatīts un kura dēļ dažos gadījumos var tikt izstrādāti nekvalitatīvi politikas priekšraksti.

3.1.8. Svarīgs fiskālās ilgtspējas elements ir parāda un IKP attiecība. Tai ir divi komponenti – parāda apjoms un IKP lielums –, un nevienam no tiem nevar ietekmēt, vienlaikus neietekmējot arī otru. Tāda pieeja, kuras mērķis ir pazemināt parāda līmeni, pārāk strauji samazinot deficītu, nelabvēlīgi ietekmē pašu parāda/IKP attiecības samazināšanu, ja minētās pieejas dēļ tiek "iesaldēts" vai samazināts IKP.

3.1.9. Komiteja atzinīgi vērtē to, ka uzsvars likts uz Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumu elastīgu piemērošanu un to, ka Komisija (vērtējot dalībvalsts budžeta stāvokļa stabilitāti) ņems vērā: a) Investīciju plānā Eiropai paredzētos ieguldījumus; b) ieguldījumus ar struktūrfondi saistītā līdzfinansējumā; c) reformas, kas ilgtermiņā ietekmē valsts finanšu stabilitāti; un d) cikliskos apstākļus⁽⁶⁾. Tomēr, pēc EESK domām, šis pasākums ir ierobežots un nepilnīgs.

⁽⁴⁾ OV C 214, 8.7.2014., 46. lpp.

⁽⁵⁾ EESK atzinums par tematu "EMS pabeigšana – priekšlikumi nākamajam Eiropas Savienības likumdošanas periodam" (OV C 451, 16.12.2014., 10. lpp.).

⁽⁶⁾ COM(2015) 12 final.

3.1.10. EESK brīdina, ka, neraugoties uz zināmā mērā pastiprinātu EP iesaistīšanos un valstu parlamentu aktīvāku līdzdalību apmeklējumos uz vietas un eurozonas budžeta projektu uzraudzībā, process būtībā joprojām nav demokrātisks, jo ES iestādes, kurām faktiski nav jāatskaitās, var būtiski ietekmēt valsts lēmumu pieņemšanu.

3.1.11. "Ieguldījuma deficīts" (t. i., faktiskā valsts neiesaistīšanās lēmumu pieņemšanā), ko nekompensē pozitīva, uz rezultātu orientēta leģitimitāte (t. i., labi ekonomikas problēmu risināšanas rezultāti), rada atsvešinātību no ekonomikas programmām un palielina naidīgumu pret Eiropas projektu, par ko liecina Eiropas Parlamenta vēlēšanas ⁽⁷⁾.

3.1.12. Komisijai būtu *ex post* jānovērtē ne tikai savu politikas ieteikumu īstenošana dalībvalstīs, bet arī tas, vai tie efektīvi veicinājuši ekonomikas pagriešanos atpakaļ ilgtspējas virzienā, proti, jānovērtē gan tas, vai veiktas finanšu un budžeta korekcijas, gan arī tas, vai nodrošināta ekonomikas izaugsme, attīstība un kvalitatīvi augstvērtīgu darbvietu izveide.

3.2. Makroekonomiskās nelīdzsvarotības novēršanas procedūra

3.2.1. Komiteja atzīst un atbalsta viedokli, ka makroekonomiskās nelīdzsvarotības novēršanas procedūra (*MIP*) ir vajadzīga, jo galveno ar budžetu nesaistīto rādītāju uzraudzība ļauj apzināt nevēlamas tendences, pirms tās iesakņojas. Krīze pietiekami skaidri liecināja, ka Stabilitātes un izaugsmes pakts nav efektīvs, ja tiek uzraudzītas tikai fiskālās bilances, savukārt attīstības un nodarbinātības jautājumus turpina ignorēt vai risina tikai formāli.

3.2.2. Būtu jānodrošina, ka Eiropas Parlamentam ir nozīmīga loma katra semestra ekonomikas prioritāšu noteikšanā un konkrētām valstīm adresēto ieteikumu parlamentārajā uzraudzībā ⁽⁸⁾.

3.2.3. Nopietnas bažas komitejai rada vienpusīgā pieeja makroekonomiskās nelīdzsvarotības koriģēšanai. Valda uzskats, ka šāda nelīdzsvarotība ir tikai attiecīgās valsts problēma, un gandrīz visa uzmanība tiek veltīta būtama deficīta novēršanai, uz pārpalikumu raugoties ar lielu labvēlību. Lai risinājums būtu jēgpilns, ir jāizvērtē nelīdzsvarotība un tās ietekme uz visas Eiropas ekonomiku.

3.2.4. Lai garantētu, ka *MIP* un līdz ar to arī stratēģija "Eiropa 2020" nepiedzīvo tādu pašu likteni kā neveiksmīgā Lisabonas programma, Komisijai jānāk klajā ar labāku metodi, kā novērtēt KVAI īstenošanas kvalitāti, un jābūt gatavai sekot līdzi procesam un sniegt dalībvalstīm stimulus (elastīgumu, "zelta likumus" utt.), sankcijas izmantojot tikai kā galējo līdzekli.

3.2.5. Pretēji budžeta uzraudzībai, kas parasti nodrošina īstermiņa un viegli izmērāmus rezultātus, politikas ieteikumi, kuri veido nozīmīgu daļu no KVAI, attiecas uz ne tik konkrētiem politikas pasākumiem un rezultātiem, piemēram, konkurētspēju, dažādiem uzņēmējdarbības vides aspektiem vai sociālās drošības sistēmas reformām, kuru īstenošanas līmeni vai ietekmi var būt grūti izmērīt.

3.2.6. Pārskatot daudzgadu finanšu shēmu 2016. gadā, jārod veids, kā atbalstīt visas ES interesēs **steidzami nepieciešamās strukturālās reformas**, tostarp makroekonomiskā līdzsvara atjaunošanu, **nodrošinot noteiktas fiskālās spējas**. EESK uzsver, ka būtu jāapsver šādi instrumenti: konverģences un konkurētspējas instruments, kas problemātiskā situācijā nonākušām tautsaimniecībām ļautu steidzami veikt strukturālās reformas visas ES interesēs un kas aplūkots gan dokumenta "Plāns padziļinātas un patiesas EMS izveidei" sešās lappusēs, gan attiecīgā paziņojumā ⁽⁹⁾; iespēja pārskatīt "Zaļo grāmatu par stabilitātes obligācijām", kuras izstrāde ierosināta Regulā (ES) Nr. 1173/2011, kas tiek aplūkota šai atzinumā; iespēja izveidot kādu minimālas sociālās apdrošināšanas shēmu, kas palīdzētu problemātiskā situācijā nonākušām tautsaimniecībām.

⁽⁷⁾ Eiropas Politikas pētījumu centra (CEPS) Īpašais ziņojums Nr. 98 "EMS pārvaldības leģitimitātes palielināšana" (*Enhancing the Legitimacy of EMU Governance*), 2014. gada decembris.

⁽⁸⁾ Turpat.

⁽⁹⁾ COM(2013) 165 final.

3.2.7. Komisija norāda, ka *MIP* centrā ir padziļināti pārskati, kuru politikas ieteikumi vēlāk tiek iekļauti konkrētām valstīm adresētos ieteikumos. EESK atbalsta šādu praksi, kas var paaugstināt analīzes iedziļināšanās līmeni, jo apmeklējumi uz vietas ievērojami paplašina zināšanas par aplūkojamo tautsaimniecību, turklāt pievienotā vērtība ir arī lietderīgajām darba attiecībām, kas tiek dibinātas starp Komisijas un valstu finanšu jomas amatpersonām.

3.2.8. Tā kā reformas, kas saistītas ar *MIP*, labumu dod ilgtermiņā, ir bažas, ka valstu valdības tās neuzskatīs par prioritāti un to īstenošanai pievērsīsies vien vārdos. Būtiska daļa no konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem par nelīdzsvarotības koriģēšanu būtu jākoncentrē uz to, lai pabeigtu iekšējā tirgus izveidi.

3.2.9. Reāla pilsoniskās sabiedrības un sociālo partneru līdzdalība šajā Eiropas semestra jomā būtu svarīgs veids, kā nodrošināt atbilstību un palielināt arī semestra politisko nozīmi un valsts līmeņa ieinteresētību.

3.2.10. EESK ierosina: to, kā Komisijai un dalībvalstīm labāk sadarboties, var mācīties no korekciju veikušajām valstīm, kurās notika pastāvīga un cieša uzraudzība.

3.2.11. Kādā *ECFIN* dienestu darba dokumentā norādīts, ka divos gados – 2012.–2013. gadā – īstenots tikai 41 % no KVAI un ka šo divu gadu laikā kvalitāte nedaudz pasliktinājusies⁽¹⁰⁾, kas, iespējams, jāuzskata par skaļu trauksmes signālu. Jāizvērtē iemesli, kādēļ pašlaik izveidojusies plaša starp ieteikumiem un to īstenošanu.

3.2.12. EESK brīdina, ka “krājumu” nelīdzsvarotības veidošanos, kas var izraisīt nākamo krīzi, ne vienmēr var noteikt ar “rezultātu apkopojuma pieeju”, kura ir vērsta uz pagātņi un ir galvenais līdzeklis, ar ko pamato padziļinātu pārskatīšanu. Tādēļ pastāv risks, ka politikas veidotājiem trūks stabila pamata efektīvai rīcībai⁽¹¹⁾, un viņu uzmanība pat var tikt novirzīta no būtiskākām politikas problēmām.

3.3. Eurozonas valstis, kuras saskārušās ar grūtībām finanšu stabilitātes jomā

3.3.1. EESK atzīst, ka, veicot mērķtiecīgu uzraudzību, ir jāatbalsta 1) valstis, kurās ir vai kurām draud nopietnas finanšu stabilitātes vai publisko finanšu ilgtspējas grūtības; un 2) valstis, kas pieprasa vai saņem finansiālu palīdzību no ES iestādēm, citām dalībvalstīm vai SVF.

3.3.2. EESK pilnībā atbalsta nostādni, ka gadījumā, ja tiek uzsākta makroekonomikas korekciju programma, visas pārējās saistības, tostarp Eiropas semestris, tiek atliktas un ka uz šādām dalībvalstīm tiek attiecināta pastāvīga uzraudzība pēc programmas darbības beigām.

3.3.3. Joprojām praksē nav pārbaudīti tie procesi, kas notiek, kamēr dalībvalsts vēl tikai pieprasa finansiālu atbalstu, jo attiecīgā regula stājās spēkā tikai pēc tam, kad četras programmas valstis jau bija sākušas īstenot korekciju programmu.

3.3.4. EESK aicina Komisiju sagatavot un publicēt pētījumu par šo četru valstu korekciju programmu rezultātiem, īpaši tāpēc, lai noskaidrotu, vai acīmredzami vājākās sekmes, ko guvusi viena no tām, būtu varējušas būt labākas, ja Komisija būtu izvēlējusies citu pieeju.

4. Nepieciešams dziļāks EMS pārvaldības redzējums

4.1. ES ir viena no lielākajām un plaukstošākajām ekonomikas zonām pasaulē, kas līdz šim ir spējusi pastāvēt ar disfunkcionālu ekonomikas pārvaldības sistēmu, kuras rašanās cēlonis ir lēmums izveidot ekonomisku un monetāru savienību ar vienotu valūtu un monetāro politiku, vienlaikus katrai valstij saglabājot savu fiskālo un ekonomikas politiku.

⁽¹⁰⁾ *ECFIN Economic Brief*, 37. izdevums, 2014. gada oktobris, “Implementing Economic Reforms – are EU Member States responding to European Semester Recommendations”.

⁽¹¹⁾ Daniel Gros un Alessandro Giovannini, *Instituto Affari Internazionali*, Nr. 14, 2014. gada marts, “The “Relative” importance of EMU Macroeconomic Imbalances in the MIP”.

4.2. EESK uzskata, ka cīņā ar pašreizējo eurozonas lejupslīdi Eiropas Centrālā banka nedrīkst tikt pamesta viena. "Kvantitatīvo ierobežojumu atvieglošanas" pasākumi (QE), ko pašlaik īsteno ECB, jāpapildina ar plašākām dalībvalstu politiskām iniciatīvām. Investīciju plāns Eiropai, par ko paziņojusi Komisija, ir vajadzīgs, taču nepietiekams solis pareizajā virzienā. Ja netiks turpināta fiskālā integrācija, uz valsti orientētā pieeja ekonomikas koordinācijai Eiropas semestrī liegs eurozonai īstenot atbilstīgu fiskālo politiku.

4.3. Krīze ir atklājusi dziļas problēmas, kas rada eksistenciālus draudus euro. Krīze piespieda būtiski reformēt ekonomikas pārvaldību, kas bija izstrādāta nepārdomāti un ieviesta ar starpvaldību līgumiem, nevis saskaņā ar Kopienas metodi. Ekonomiskās un monetārās savienības dalībvalstu relatīvās konkurētspējas atšķirības, ko agrāk bija iespējams izlīdzināt ar augšupējām vai lejupējām valūtas kursa korekcijām, nav novēršamas vienkārši ar soda draudiem un mudinājumiem īstenot ieteikumus un veikt reformas tikai tām valstīm, kas atzītas par konkurētspējīgām.

4.4. Saistībā ar Eiropas semestri ieviestie pasākumi ir aizsākuši fiskālās konsolidācijas un uzticības atgūšanas procesu, taču uz noteikumiem balstītā pieeja, kas ir piemērota parastos apstākļos, tagad kļuvusi par daļu no problēmas. EESK uzskata, ka ekonomikas pārvaldību (it īpaši eurozonā) vairs nevar īstenot vienīgi ar regulām, kas patlaban tiek pārskatītas. Grūtībās nonākušām dalībvalstīm vajag vairāk resursu, lai tās izkļūtu no lejupslīdes strupeļa, garantētu izaugsmi un darbvieta radīšanu un, pateicoties izaugsmei, veiktu ilgtspējīgu fiskālo konsolidāciju.

4.5. EESK piekrīt bažām, kas paustas Komisijas nesen publicētajā gada ziņojumā par Eiropas sociālo attīstību⁽¹²⁾, kurā norādīts, ka īstenotie krīzes mazināšanas pasākumi ir "palielinājuši māsaimniecību parādsaistības un finanšu grūtības, saasinājuši nabadzību un sociālo atstumtību" un "ilgstoša sociālās situācijas pasliktināšanās negatīvi ietekmējusi sabiedrības ticību un uzticēšanos valdības un atbildīgo iestāžu spējai risināt šādas problēmas". Komisijas ziņojumā minētie dati par nodarbinātības kvalitāti (nepilna laika darbs, nedrošas un nestabilas darbvietas), kā arī par bezdarbu, sevišķi jauniešu vidū, ir iespaidīgi.

4.6. EESK rosina rezultātu apkopojumā vairāk iekļaut sociālos rādītājus⁽¹³⁾ un, sākot ar semestri, izmantot tos budžeta politikas regulējumā, lai neapdraudētu ES pamatprincipus – harmonisku un līdzsvarotu ekonomikas attīstību, ilgtspējīgu un videi nekaitīgu izaugsmi, augstu ekonomikas konverģences līmeni, augstu nodarbinātības un sociālās aizsardzības līmeni, ekonomisko un sociālo kohēziju un dalībvalstu solidaritāti –, kuri noteikti ar Romas līgumu un vēlāk nostiprināti ar Māstrihtas, Amsterdamas un Lisabonas līgumu, bet nav pietiekami ņemti vērā ne fiskālajā paktā, ne visos ar to saistītajos dokumentos.

4.7. Lai piešķirtu jaunu nozīmi dalībvalstu un it īpaši eurozonas valstu integrācijai, mums jāierosina tāda Eiropas pārvaldības pieeja, kas dotu iespēju valstīm ar vislielāko parādu slogu un nulles vai negatīvu IKP izaugsmi veikt ieguldījumus, kuri vajadzīgi to ražošanas sistēmu konkurētspējas atjaunošanai un attīstības stimulēšanai. Īstenojot šādu pieeju, būtu pienācīgi jāņem vērā ES dibināšanas līgumos nostiprinātie ekonomiskās un sociālās kohēzijas principi.

4.8. Saprātīga novirze no 3 % deficīta parametra, ko var pieļaut jebkura dalībvalsts, uz noteiktu gadu skaitu būtu jāuzskata par pagaidu izņēmumu, kas nebūtu pamats automātiskai sankciju ierosināšanai. Saskaņā ar šo jauno pārvaldības pieeju Komisijai ir rūpīgi jāizvērtē vajadzības, par kurām ziņojušas grūtībās nonākušās valstis, jānovērtē, vai, ņemot vērā saistības, ko dalībvalsts uzņēmusies Eiropas semestrī (stabilitātes/konverģences programmā un valsts reformu programmā), dalībvalsts ierosinātais investīciju plāns ir piemērots un izpildāms, un tas jāapstiprina, nodrošinot Eiropas Parlamenta īstenotu pārraudzību.

4.9. Budžeta sagatavošanas un datu interpretēšanas parametriem jābūt vienotiem un saskaņotiem, un visām valstīm un to pārvaldes iestādēm tie jāpiemēro pārredzamā, saprotamā un sabiedrībai zināmā kārtībā. Pietiktu ar vienu vienīgu regulu, kuras noteikumi būtu skaidri un vienkārši, ja tiktu nodrošināta pilsoniskās sabiedrības, sociālo partneru un valstu parlamentu līdzdalība.

⁽¹²⁾ Nodarbinātība un sociālā attīstība Eiropā, 2014. gada decembris.

⁽¹³⁾ Piemēram, IKP pieaugums, bezdarbs, ilgstošs bezdarbs, nabadzības apdraudētie iedzīvotāji, publiskās investīcijas, cenu un algu attiecība utt.

4.10. Ievērojot šo pieeju, semestrim būtu jāklūst par nozīmīgu iespēju ekonomiskajā un monetārajā savienībā atjaunot savstarpējo uzticēšanos un uzsākt vienotu procesu attiecībā gan uz strukturālajām reformām (par ko jāvienojas visām eurozonas valstīm), gan budžetu. Tiesiskajam regulējumam ir jāattīstās jauna eurozonas budžeta virzienā, praksē pārbaudot kopīgu attīstības procedūru, ko raksturotu iespējami lielāka pārredzamība un patiesīgums kā Eiropas sabiedriskās domas devīze.

Briselē, 2015. gada 19. martā

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs*
Henri MALOSSE
